

Μανίνα
Ζουμπουλάκη

Αόρατα
κορίτσια

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Μανίνα Ζουμπουλάκη

Αόρατα κορίτσια

Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΟΡΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Συγγραφέας: Μανίνα Ζουμπουλάκη

Επιμέλεια-διόρθωση: Θανάσης Τσιραβής

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Θάνος Κακολύρης

*Στην φωτογραφία του εξωφύλλου, η Μαρίκα Γεωργοπούλου,
το γένος Κωνσταντινίδη, γιαγιά της συγγραφέως*

© 2015, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., Μανίνα Ζουμπουλάκη

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο η μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2015

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής

τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-569-023-6

Περιεχόμενα

1. Μάριος.....	9
2. Αννίς	31
3. Καράβι	44
4. Θεσσαλονίκη	57
5. Πρόσφυγες.....	69
6. Οικογένειες	83
7. Θέαμα.....	100
8. Τέλος εποχής.....	116
9. Νησιά.....	134
10. Πρόοδος.....	150
11. Σινεμά	167
12. Συνέχεια	181
13. Έκρηξη.....	201
14. Υπόγειο	221
15. Δρόμος	244
16. Έξοδος.....	263
17. Φωτιές	273
18. Almost left behind	288
19. Πορεία	296
20. Παιδί	311
21. Πέλαγος	320
22. Εστία	336
Ευχαριστίες	349

1

Μάριος

Τον συλλάβανε στην έξοδο του θεάτρου, αν μπορεί να το πει κανείς *θέατρο* το «Αλάμπρα»: όλος ο θίασος, όπως βγήκανε από την πρόβα, με τα κοστούμια οι περισσότεροι. Ο Μάριος ντυμένος Άλγκερνον Μονκρήφ, δηλαδή αντικαταστάτης του ηθοποιού που θα έπαιζε κανονικά τον Άλγκερνον αλλά δεν είχε εμφανιστεί καθόλου στην πρόβα – αυτόν τον είχανε συλλάβει στο Μπεζεστένι, την αγορά της Καισάρειας, το πρωί της ίδιας μέρας.

Ο Μάριος φορούσε γκριζο κοστούμι με γιλέκο, άσπρο πουκάμισο και τα εγγλέζικα παπούτσια που είχε φέρει ο πατέρας του από την Κωνσταντινούπολη το χειμώνα. Ο πατέρας του, επειδή έπαιζε τον Τζον Ουώρθινγκ δηλαδή έναν άντρα τριάντα χρόνια νεότερό του, φορούσε κοστούμι σμόκιν.

«Επειδή είναι νέος φοράει σμόκιν;» είχε ρωτήσει ο Μάριος. «Όχι βέβαια. Επειδή είναι Εγγλέζος – και επειδή εγώ δεν είμαι νέος», απάντησε ο πατέρας του. Λαχά-νιαζε όταν μιλούσε και πραγματικά δεν έδειχνε καθόλου νέος. Ο Μάριος τον φανταζόταν να ζαρώνει σιγά σιγά,

να ξεθωριάζει, να τρέμει, να γίνεται γεροντάκι, τόσο που να μην μπορεί να ανεβεί στη σκηνή... *κάποια μέρα*, αλλά όχι άμεσα. Άμεσα, είχαν ένα έργο να στήσουνε, για τριάντα ή και εξήντα παραστάσεις. Στα βάθη της Ασίας...

Άκουσε τον Τούρκο σερντάρ να φωνάζει «Αμελέ Ταμπουρλαρί!» και πάγωσε, έμεινε με το στόμα ανοιχτό, όρθιος στο χωματόδρομο σα να προσπαθούσε να μη χάσει έδαφος. *Να κρατήσει τη θέση του.*

«Πατέρα;» είπε σιγανά. Η φασαρία ήταν απίστευτη, οι Τούρκοι στρατιώτες φώναζαν όλοι μαζί, σκυλιά γάβγιζαν, οι γυναίκες τσίριζαν και κλαίγανε με τα πρόσωπα κρυμμένα στα χέρια τους, μεταλλικά όπλα χτυπούσανε στους τοίχους, μπορεί να μην ήταν όπλα, να μην ήταν γαταγάνια και σπαθιά, ίσως μπαγιονέτες που κάνουν ανάλογο θόρυβο, απειλητικό, άγριο ήχο μετάλλου πάνω σε πέτρα. *Κλανγκ-κλανγκ-κλανγκ.*

Ο πατέρας του έβγαλε την πάνινη τσάντα που φορούσε στον ώμο του, «Πάρε και μην πεις κουβέντα!» είπε στα γαλλικά. Ο Μάριος ένιωσε την τσάντα, ζεστή ακόμα, να γλιστράει κάτω από τη μασχάλη του.

Κάποιος τον τράβηξε από το γιακά και τον πέταξε στην άκρη, παραπάτησε, κάποιος άλλος τον βοήθησε να σταθεί όρθιος.

«Πατέρα!» φώναξε σταθερά, να μη δείξει πόσο τρομαγμένος, πόσο τρομοκρατημένος είναι. Ο πατέρας του έγενεψε πίσω από τα κεφάλια των γυναικών, γούρλωσε τα μάτια και του έκανε «όχι».

«Allez-y! les jeunes hommes avec les autres! Allez-y,

Matio!» στα γαλλικά, «Πήγαινε με τους νέους, πήγαινε με τους άλλους, Μάριε».

Γύρισε να κοιτάξει, ποιους άλλους; Καμιά πενηνταριά νέοι άντρες, αγόρια. Και μεγαλύτεροι, τριαντάρηδες, με σκονισμένα ρούχα, λασπωμένα παπούτσια. Στη σειρά, με Τούρκους στρατιώτες δεξιά-αριστερά τους, άγριους, σκυθρωπούς, να χτυπάνε τις μπαγιονέτες στους τοίχους. Οι άντρες, οι *αιχμάλωτοι* άντρες, στριμωγμένοι ο ένας πάνω στον άλλον, κοιτάζανε το σκληρό καφέ χώμα του δρόμου σαν να είχανε παραιτηθεί.

Ο Μάριος ένιωσε ξαφνικά τρόμο, πανικό, την καρδιά του να χτυπάει σαν τρελή – *Αμελέ Ταμπουρλαρί, τάγματα εργασίας*; Εγώ στα *Τάγματα Εργασίας*, εγώ; Μα εγώ... μα εγώ είμαι –θα είμαι– *ηθοποιός!* Του κόπηκε η ανάσα, γύρισε να κοιτάξει τον πατέρα του προσπαθώντας να μην κάνει εμετό, να μην λιποθυμήσει στα πόδια των στρατιωτών...

Είδε, ή ίσως να νόμισε ότι είδε. Είδε πρώτα δύο στρατιώτες να αρπάζουν τις γυναίκες και να τις πετάνε στο χώμα, να τις σέρνουν από τα μαλλιά, τέσσερις θεατρίνες που παίζανε τη Σίσιλυ, την Γκουέντολεν, τη Λαίδη, την γκουβερνάντα, να τις τραβάνε λίγο πιο πίσω και να τις φορτώνουν σε ένα βρομερό κάρο. Είδε χέρια να τις χτυπάνε, να σκίζουν φορέματα, να ξηλώνουν βραχιόλια και καπέλα και χρυσ αφικά.

Κι έπειτα, με την άκρη του ματιού του, νόμισε ότι είδε μια λεπίδα να αστράφτει στον απογευματινό ήλιο. Τον Τούρκο λοχαγό, τον σερντάρ που μιλούσε χειρονομώ-

ντας στον πατέρα του, να τινάζει τη λεπίδα στον αέρα.

Κι έπειτα τον πατέρα του να διπλώνει στα δύο και να πέφτει στο χώμα. «Γιουνάν φριγκριντέ!» μούγκρισε ένας στρατιώτης δίπλα του, αρπάζοντάς τον από το σβέρκο, κι ο Μάριος είδε, ή νόμισε ότι είδε, μια λίμνη γυαλιστερό αίμα να απλώνεται κάτω από το σώμα του πατέρα του. Ο στρατιώτης τον έσπρωξε στην ομάδα των άλλων, των αιχμαλώτων. Γιουνάν φριγκριντέ: ελληνικό φρόνημα.

Οι αιχμάλωτοι τον στήριζαν να μην πέσει και τον κράτησαν, όρθιο, ανάμεσά τους.

«Ο πατέρας μου», είπε τρέμοντας ο Μάριος. Άκουσε τη φωνή του σαν να ήτανε ξένη, ούτε θλιβερή ούτε φοβισμένη αλλά στενή, ανέκφραστη, σχεδόν αντρική αγορίστικη φωνή.

«Ο πατέρας μου».

«Ο πατέρας σου ήταν τυχερός», ψιθύρισε στο αυτί του κάποιος. «Τις γυναίκες να λυπάσαι...», έδειξε με το βλέμμα το κάρο που ξεκινούσε με τις γυναίκες να κλαίνε πάνω στην καρότσα.

«Τι θα τις... τι θα κάνουν; Πού τις πάνε;» ρώτησε ο Μάριος.

Ο άλλος του έριξε ένα λοξό βλέμμα. «Μην τις κοιτάς. Μην τις σκέφτεσαι. Ο Θεός αγαπούσε τον πατέρα σου...»

«...Πιο πολύ απ' ό,τι αγαπάει εσένα», είπε σιγανά ένας άλλος άντρας από την ομάδα.

«Silence!» φώναξε στα γαλλικά ο Τούρκος λοχαγός. Ακούστηκε αστείο, μια γαλλική διαταγή σιωπής μέσα

στη φασαρία του μαχαλά. Τα παιδιά που είχαν μαζευτεί και χάζευαν, έκαναν μερικά βήματα πίσω, οι φωνές των γυναικών από το κάρο χάθηκαν στο βάθος του δρόμου.

«Καζαντζόγλου εφέντη!» Ο Μάριος άκουσε το όνομά του, το όνομα του πατέρα του, κι έπειτα μουρμουρητά θαυμασμού, ή φόβου, ή θαυμασμού και φόβου. Επιφωνήματα στα τούρκικα, ένα σύρσιμο στα ελληνικά από την ομάδα των αιχμάλωτων αντρών γύρω του.

Κάποιος τράβηξε τον πατέρα, το σώμα, αυτό που πριν λίγα λεπτά ήταν ο ζωηρός, πνευματώδης, ενθουσιώδης, επιβλητικός πατέρας του Μάριου. Κόκκινο αίμα που το ήπιε αμέσως το χώμα, το σμόκιν ασπριδερό από τη σκόνη, «Είναι μια πόλη γεμάτη σκόνη» έλεγε ο πατέρας του για την Καισάρεια, «περπατάς και γίνεσαι σαν κουραμπιές χωρίς να το καταλάβεις!», και γελούσαν όλοι. Όλοι, Έλληνες και Τούρκοι. Αρμένηδες, Εβραίοι, Γάλλοι και Άγγλοι: όλοι γελούσαν με τον μεγάλο ηθοποιό Μαχάλ Καζαντζόγλου. Γελούσαν, ή έκλαιγαν, ανάλογα με τον ρόλο και το έργο – αλλά συνήθως γελούσαν. Στα θέατρα, στις παρέες, τις συγκεντρώσεις, τα σπίτια. Ακόμα και στα σπίτια των τούρκων εφέντηδων, μπέηδων, πλούσιων και στρατηγών...

«Αν τα καταφέρουμε μερικά χρόνια ακόμα» έλεγε, «θα περάσει κι αυτό. Θα μείνουμε εδώ, στην Πόλη, ή θα πάμε στη Θεσσαλονίκη. Μόνο υπομονή. Αφού δεν ήρθε το τέλος του κόσμου το 1910, δεν πρόκειται να έρθει για τα επόμενα πεντακόσια χρόνια!»

Το τέλος του κόσμου – στις 19 Μαΐου του 1910,

ημέρα των τέταρτων γενεθλίων του Μάριου, η Γη θα περνούσε μέσα από την ουρά του Κομήτη του Χάλεϋ: η Δευτέρα Παρουσία, ή το τέλος του κόσμου. Το λέγανε όλοι για κάμποσα χρόνια, το γράφανε και το φωνάζανε και το συζητούσαν, χριστιανοί, μουσουλμάνοι και εβραίοι μαζί. Αλλά η 19^η Μαΐου έφτασε και πέρασε, ο Κομήτης άστραψε στη μακρινή άκρη του ουρανού και χάθηκε μέσα στη νύχτα μαζί με την ουρά του, και ο κόσμος ούτε τελείωσε, ούτε σταμάτησε, ούτε τινάχτηκε στον αέρα...

Ο Μάριος έριξε μια τελευταία ματιά στο σώμα του πατέρα του στην άκρη του δρόμου ενώ ο Τούρκος λοχαγός σφύριζε *εμπρός, μαρς*, και οι στρατιώτες έβριζαν και χτυπούσαν τους αιχμάλωτους άντρες, να προχωρήσουν.

«Προχώρα!», είπε κοφτά κάποιος δίπλα του, «όποιος μένει πίσω τον σφάζουν και τον αφήνουνε στο δρόμο!».

Ο Μάριος έκανε μερικά βήματα σαν μεθυσμένος, *αμάν Παναγία μου, μη λιποθυμήσω τώρα*, είπε στον εαυτό του. Κάποιος τον χτύπησε δυνατά στην πλάτη, ο αέρας βγήκε απότομα από τα πνευμόνια του και άρχισε να βαδίζει χωρίς να το καταλαβαίνει, σχεδόν να τρέχει, στον κεντρικό δρόμο της Καισάρειας, κάτω από ανθισμένες ακακίες που μοσχοβολούσαν ανοιξιιάτικες, φορτωμένες λουλούδια, σαν σκηνικό από εντελώς άλλο έργο που κανένας δεν είχε σκεφτεί ακόμα να το κλείσει σε κάποια αποθήκη.

Το έργο ήταν καινούριο, μοντέρνο, «Η σημασία τού να είναι κανείς σοβαρός». Ένας άγγλος συγγραφέας, ο Όσκαρ Ουάιλντ, το είχε γράψει πριν μερικά χρόνια – ανάλαφρο έργο, ευχάριστο, με συμβολισμούς που αν ήθελες τους καταλάβαινες κι αν δεν ήθελες τους άφηνες να περάσουν, απλώς γελούσες με τα αστεία κομμάτια, που ήταν κάμποσα. Ο συγγραφέας είχε πεθάνει από μηνιγγίτιδα εξόριστος στο Παρίσι το 1900. Πριν γεννηθεί ο Μάριος. Τα ήξερε από τον Μαχάλ όλα αυτά. Από τον πατέρα του.

Και βέβαια δε θα έπαιζε τον ρόλο του Άλγκερνον ο Μάριος: είναι δεκαπέντε χρονών, ψηλός και αδύνατος μεν, αλλά όσο και να ‘το κλέψει’, δεν δείχνει με τίποτα τριαντάρης. Είχε μάθει απέξω όλα τα λόγια του ρόλου, έστω κι αν το πιθανότερο ήταν να παίζει τον ρόλο του υπηρέτη, που εμφανίζεται μόνο στην πρώτη πράξη με τρεις-τέσσερις ατάκες και δεν έχει σημασία πόσων χρόνων είναι. Η ηλικία του ηθοποιού δε μετριέται σε χρόνια, που έλεγε και ο Μαχάλ, «Είσαι όσων χρόνων μπορείς να υποκριθείς ότι είσαι, ανάλογα με τον ρόλο».

Το θέατρο – δεν είναι το «Αλάμπρα» της Σμύρνης, καμία σχέση, η Καισάρεια είναι Ασία, βαθιά Ασία, δεν έχει τέτοια θέατρα, και η διάσημη Καρά Κας, ο «αστέρας της Σμύρνης», ίσα που εμφανίστηκε μια φορά στην Καισάρεια πριν επιστρέψει άρον άρον στην παραλία. Το όνομα Καρά Κας σημαίνει «αυτή με τα μαύρα φρύδια» και η ίδια η θεατρίνα, με φρύδια και σχεδόν μουστάκια, έχει περάσει στη μυθολογία του τουρκικού θεάματος. Αν

και, κατά τον Μαχάλ, δεν είναι τίποτε περισσότερο από μια νόστιμη τσαχπίνα χορεύτρια... ούτε καν ιδιαίτερα καλή χορεύτρια.

Έτσι κι αλλιώς, δεν πρόλαβε να την δει την Καρά Κας να χορεύει ο Μάριος: αυτό το «είσαι πολύ μικρός» τον κάνει να σκάει από ανυπομονησία, είναι πολύ μικρός από τότε που θυμάται τον εαυτό του αλλά ορίστε που τώρα δεν είναι πολύ μικρός για τα Τάγματα Εργασίας. Δεν είναι καθόλου μικρός, είναι σε μια ομάδα αντρών, ενηλίκων, μεγάλων αντρών. Τον αντιμετωπίζουν σαν άντρα, όχι σαν παιδί. Όχι σαν έφηβο.

Τα σκέφτεται όλ' αυτά ενώ περπατάει μαζί με τους άλλους αιχμάλωτους, ή «εργάτες», που όμως είναι αιχμάλωτοι γιατί δε μπορούν να φύγουν, να σταματήσουν, να απομακρυνθούν, ούτε καν να μιλήσουν μεταξύ τους. Τα σκέφτεται και προσπαθεί να μην πανικοβάλλεται, ή να αλλάξει πεδίο σκέψης – ξεσηκώνει διαλόγους ολόκληρους από τη «Σημασία τού να είναι κανείς σοβαρός» και τους απαγγέλλει από μέσα του παίζοντας όλους τους ρόλους, αντρικούς και γυναικείους, πρώτους και δεύτερους. Προσαρμόζει μάλιστα στη φωνή του κάθε ρόλου την κρυφή φωνή που, σαν υποβολέας, μουρμουράει ασταμάτητα μέσα στο κεφάλι του...

Έχει νυχτώσει, περπατάνε ήδη τέσσερις-πέντε ώρες, έχουνε βγει απ' την πόλη και κανένας δεν ξέρει πού τους πηγαίνουν.

«...Από το Αχτραχμαλού του Ακ Νταγ Ματέν έκαναν τριάντα πέντε μέρες πορεία μέχρι το Κοζάτ», λέει σιγανά ένας άντρας στον διπλανό του, στην αράδα μπροστά από τον Μάριο, «πεθάνανε οι εβδομήντα από τους τρακόσους. Τους εκατόν πενήντα που δεν ήξεραν τέχνη τούς πήγανε στο Καρπέρ...»

«Από τι πεθάνανε; Οι εβδομήντα, από τι πεθάνανε;»

Ο μεγαλύτερος από τους δύο άντρες γυρίζει και τον κοιτάζει, «Από τον δρόμο, μικρέ».

Μα τι, *σηκάθηκε ο δρόμος να τους χτυπήσει*; «Πώς πεθαίνει κανείς απ' τον δρόμο;»

«Θα δεις. Κι είναι άνοιξη τώρα... θα μας πιάσει καμιά βροχή...»

«Τουλάχιστο δεν έχει παγωνιά, ή καυτή ζέστη, να λιώνουμε κάτω από τον ήλιο», λέει ένας άλλος.

«Και... πού μας πάνε;» επιμένει ο Μάριος.

Περπατάνε χωρίς να μιλούν, σκυφτοί, με το βλέμμα τους στον δρόμο. Ο σκοτεινός όγκος του Αργαίου, του βουνού της Καισάρειας, είναι στα δεξιά τους *πηγαίνουμε βόρεια και ανατολικά*, σκέφτεται ο Μάριος, ψάχνει με το βλέμμα τη Μεγάλη Άρκτο στον ουρανό και τη βρίσκει, όντως πηγαίνουνε προς τα μέσα, όχι προς θάλασσα-μεριά. Ανατριχιάζει, βόρεια είναι η πηχτή Ασία, οι παγωμένες νύχτες, τα ορυχεία και τα λατομεία, η ερημιά, τα τσακάλια κι οι λύκοι... όποιος πέφτει στην άκρη του δρόμου, λένε, τον τρώνε τα τσακάλια. Όποιος λιποθυμήσει ή αρρωστήσει ή τσακιστεί και βρεθεί έξω από την πορεία, όποιος δεν αντέχει, πεθαίνει. Ο δρόμος είναι γεμάτος νε-

κρούς, του λένε. Ο Μάριος μιλάει μέσα του, στον εαυτό του, αυτός και η φωνή του, για να μην ακούει.

Σκέφτεται το τελευταίο έργο που το έχει φρέσκο γιατί δε θέλει να σκεφτεί τους νεκρούς ούτε τον δρόμο ούτε τους άντρες γύρω του. Πριν έξι ώρες δοκίμαζε τα λόγια του Άλγκερνον σε μια μικρή σκηνή, ο πατέρας του προσπαθούσε να διορθώσει τον ήχο, την αντήχηση, ρίχνοντας κάτι παλιές κουβέρτες στο πάτωμα, ντεμέκ χαλιά.

Η μαντάμ Ουρανία, που έπαιζε την ενζενί Σίσιλυ, γελούσε πονηρά πίσω από τη βεντάλια της. «Μα, είστε τόσο χαριτωμένη!» την πείραζε ο Μαχάλ, κι ο Μάριος ενοχλήθηκε, «Πατέρα μην το κάνεις αυτό μπροστά μου!» είπε, και ο Μαχάλ απάντησε, «Ποιο ‘αυτό’; Δεν κάνω τίποτε, ούτε μπροστά σου ούτε πίσω σου!» αλλά ήξερε ποιο ήταν ‘αυτό’, και σταμάτησε να το κάνει.

Ήταν κουρασμένοι, άκεφοι όλοι –τα νέα δεν ήταν ποτέ καλά τον τελευταίο χρόνο– αλλά ετοιμάζαν μια παράσταση κι αυτό τους έκανε σχεδόν άτρωτους, ακόμα και στα άσχημα νέα... Έφαγαν λουκούμια τριαντάφυλλο από ένα τσίγκινο κουτί, μυρωδάτα, λαχταριστά ροζ λουκούμια ζαχαρωμένα.

Ο Μάριος καταλαβαίνει ξαφνικά πως πεινάει, το στομάχι του πονάει, πεθαίνει της πείνας. Δε θέλει να ρωτήσει τους άλλους, μυρίζει τις ανάσες γύρω του, κι αυτοί πεινάνε, δεν είναι ο μόνος. Θυμάται την πάνινη τσάντα του Μαχάλ, που δεν πάει –δεν πήγαινε– πουθενά χωρίς κάτι φαγώσιμο μαζί του· χώνει το χέρι του μέσα, κρυ-

φά, στο σκοτάδι και πιάνει ένα ξερό σύκο. Ψαχουλεύει, κι άλλα σύκα, επτά ή οκτώ, και σταφίδες χυμένες στις γωνίες της τσάντας, το αλουμινένιο παγούρι του πατέρα του μισογεμάτο νερό κι ένα μεταλλικό κουτάκι με κινίνα... χαμογελάει χώνοντας ένα σύκο στο στόμα του, ο Μεσιέ Ερζέ, ο Γάλλος λοχαγός και μέγας θαυμαστής του θεάτρου, φέρνει στον Μαχάλ κινίνα από το Παρίσι επειδή ο πατέρας φοβάται τόσο τη μαλάρια... *φοβόταν* τη μαλάρια. Και *έφερνε* κινίνα. Δε *φοβάται* πια ο Μαχάλ και δε *φέρει* ο Γάλλος. Αλλά το κουτάκι είναι γεμάτο κι ο Μάριος αισθάνεται βαθιά θλίψη για τον πατέρα του και βαθιά ευγνωμοσύνη, καθώς τρώει στα μουλωχτά ένα δεύτερο σύκο.

Αποφασίζει να μην αισθανθεί τίποτε άλλο, κυρίως όχι θλίψη. Όχι τώρα. Δε είναι η στιγμή. Τώρα σφίγγει τα δόντια και περπατάει μαζί με τους άλλους, με το κεφάλι κατεβασμένο και τους ώμους γερούς. Πιάνει με την άκρη του ματιού του μικρά βουναλάκια, σωρούς από ρούχα στα πλάγια του δρόμου. Νομίζει στην αρχή ότι είναι παλιόρουχα πεταμένα στο ύπαιθρο, που σαπίζουν στην υγρασία της νύχτας αλλά έπειτα βλέπει ένα άσπρο πρόσωπο, ένα κορίτσι με μακριά μαύρα μαλλιά... *Χριστός και Παναγία*. Το κορίτσι είναι νεκρό μέρες τώρα, αυτά που νόμιζε για μαλλιά είναι ξερά αίματα, τα χέρια της ανοιχτά στο χώμα με τα δάχτυλα να κοιτάζουν τον ουρανό. Τα δάχτυλα... τα δάχτυλα φαγωμένα από αγρίμια, ποντίκια, αρουραίους...

Μανίνα Ζουμπουλάκη

Αόρατα κορίτσια

Τα κορίτσια διασχίζουν τις θάλασσες του χρόνου. Τα κορίτσια αγωνίζονται, ελπίζουν. Επιζούν χάρη σε συμπτώσεις, χάρη σε μικρά θαύματα, χάρη σ' αυτούς που δεν τα βλέπουν. Παλεύουν να μην ξεχωρίσουν, να μη σκαλώσει πάνω τους κανένα βλέμμα. Κουρνιαάζουν μέσα στο πλήθος και γίνονται μητέρες και γιαγιάδες άλλων κοριτσιών.

Τα κορίτσια είναι αόρατα μέσα στα караβάνια των ξεριζωμένων της Ιστορίας, είναι όμως ζωντανά στο μυθιστόρημα-ποταμό της Μανίνας Ζουμπουλάκη που διατρέχει τον χρόνο και οδηγεί από το μακρινό '22 στο αόρατο αύριο.

Κρυμμένες πίσω από αντρικές ταυτότητες, τρεις γενιές γυναικών αφηγούνται αριστοτεχνικά τις ιστορίες τους. Ο κόσμος του θεάματος, το θέατρο και η σόουμπιζνες είναι ο χώρος τους για περισσότερο από έναν αιώνα. Μαζί τους τρέχει η μεγάλη Ιστορία που δεν τελειώνει ποτέ...

ISBN 978-960-569-023-6

9 789605 690236

Κωδ. μηχ/σης 25.073

www.epbooks.gr